

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U004093

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 13-11-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чернишов Володимир Олександрович

2. Volodymyr O. Chernyshov

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Психологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Психологія

Дата захисту: 15-12-2025

Спеціальність за освітою: Педагогіка і методика середньої освіти. Трудове навчання і фізика

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11343

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 15.31, 15.81.21, 15.81.29

Тема дисертації:

1. Психологічні особливості формування здоров'язберезувальної компетентності у курсантів автошкіл
2. Psychological features of the formation of health-preserving competence in driving school cadets

Реферат:

1. У дисертації представлено комплексне теоретико-емпіричне дослідження проблеми психологічних особливостей формування здоров'язберезувальної компетентності у курсантів автошкіл. На основі системного порівняльного аналізу наукових джерел здійснено концептуалізацію поняття «здоров'язберезувальна компетентність курсантів автошкіл», яке номінується як інтегративна професійно-особистісна якість майбутнього водія, котра відображає його здатність до усвідомленого, відповідального й ефективного збереження власного життя і здоров'я, а також життя і здоров'я інших учасників дорожнього руху; спроможність діяти безпечно для себе та інших, підтримуючи оптимальний рівень здоров'я, працездатності й емоційної рівноваги під час дорожньої діяльності. Здоров'язберезувальна компетентність майбутніх водіїв розглядається як психологічний феномен, що має когнітивний, емоційно-ціннісний, поведінковий, рефлексивний компоненти. З урахуванням компонентів здоров'язберезувальної компетентності обґрунтовано критерії і показники її діагностики та розроблено психологічний інструментарій; виявлено незадовільний стан сформованості здоров'язберезувальної компетентності

майбутніх водіїв, що зумовило потребу в організації й реалізації психодідактичних заходів, спрямованих на цілеспрямоване формування у курсантів автошкіл здоров'язбережувальної компетентності. Відповідно до результатів діагностики розроблено і впроваджено в освітній процес автошкіл програму професійного становлення майбутніх водіїв з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей, вікових і статевих відмінностей курсантів. Емпірично доведено можливість ефективного формування здоров'язбережувальної компетентності у курсантів автошкіл під впливом доцільно організованого психологічного супроводу, що передбачає реалізацію програми професійного становлення майбутніх водіїв. Встановлено, що процес і результат формування здоров'язбережувальної компетентності у курсантів автошкіл детермінується комплексом психологічних чинників (психічних і психологічних, психофізіологічних і психолого-педагогічних) та психологічних умов. Виявлено психологічні особливості формування здоров'язбережувальної компетентності у курсантів автошкіл, котрі зумовлені індивідуально-психологічними особливостями, віковими й статевими відмінностями майбутніх водіїв і суттєво впливають на стиль водіння та дотримання здоров'язбережувальної поведінки. Дисертаційне дослідження виконано в межах ініціативної тематики кафедри психології «Активізація психологічних ресурсів особистості в різних умовах соціалізації» (Державний реєстраційний номер 0122U200881, дата реєстрації 20-09-2022, дійсна до 10.2025 р.) Університету Григорія Сковороди в Переяславі. Тему дослідження «Психологічні особливості формування здоров'язбережувальної компетентності у курсантів автошкіл» затверджено вченою радою Університету Григорія Сковороди в Переяславі (протокол №9 від 06.05.2022 р.). Актуальність дослідження зумовлена інтенсивним розвитком транспортної галузі та постійним зростанням навантаження на водіїв. Важливість збереження їхнього здоров'я набуває критичного значення. Діяльність водія потребує сформованої здоров'язбережувальної компетентності, оскільки характеризується високим рівнем відповідальності, значною емоційно-психологічною напругою та впливом несприятливих виробничих факторів (шум, вібрація, монотонність, стрес). Здоров'язбережувальна компетентність майбутніх водіїв – це ключова складова їхньої професійної підготовки. Вона не лише гарантує збереження їхнього власного здоров'я (фізичного, психічного та соціального), а й безпосередньо впливає на безпеку дорожнього руху загалом. Водії, які володіють навичками саморегуляції, стресостійкості та дотримуються здорового способу життя, демонструють стабільнішу працездатність і мінімізують ризик помилок на дорозі. Аналіз наукових джерел з досліджуваної проблеми засвідчив відсутність цілісних досліджень, що розкривають психологічні особливості формування здоров'язбережувальної компетентності курсантів автошкіл з урахуванням їхніх індивідуально-психологічних особливостей та вікових і статевих відмінностей, які суттєво впливають на дотримання водіями здоров'язбережувальної поведінки. Крім того, не було предметом спеціального дослідження створення структурно-функціональної моделі цілеспрямованого формування здоров'язбережувальної компетентності у курсантів автошкіл, яка б урахувала психологічні чинники, особливості та умови такого становлення, сприяла б формуванню психологічної готовності курсантів автошкіл до майбутньої діяльності водія.

2. The dissertation presents a comprehensive theoretical and empirical study of the problem of psychological features of the formation of health-preserving competence in driving school cadets. Based on a systematic comparative analysis of scientific sources, the concept of “health-preserving competence of driving school cadets” is conceptualized, which is nominated as an integrative professional and personal quality of a future driver, which reflects his ability to consciously, responsibly and effectively preserve his own life and health, as well as the life and health of other road users; the ability to act safely for oneself and others, maintaining an optimal level of health, working capacity and emotional balance during road activities. Health-preserving competence of future drivers is considered as a psychological phenomenon that has cognitive, emotional-value, behavioral, and reflective components. Taking into account the components of health-preserving competence, the criteria and indicators of its diagnosis were substantiated and a psychological toolkit was developed; an unsatisfactory state of formation of health-preserving competence of future drivers was revealed, which led to the need to organize and implement psychodidactic measures aimed at the targeted formation of health-preserving competence in driving school cadets. In accordance with the results of the diagnosis, a program for the professional development of future

drivers was developed and implemented in the educational process of driving schools, taking into account individual psychological characteristics, age and gender differences of cadets. The possibility of effective formation of health-preserving competence in driving school cadets under the influence of appropriately organized psychological support, which involves the implementation of a program for the professional development of future drivers, has been empirically proven. It has been established that the process and result of the formation of health-preserving competence in driving school cadets is determined by a complex of psychological factors (mental and psychological, psychophysiological and psychological-pedagogical) and conditions. Psychological features of the formation of health-preserving competence in driving school cadets have been identified, which are determined by individual psychological characteristics, age and gender differences of future drivers and significantly affect the driving style and adherence to health-preserving behavior. The dissertation research was carried out within the framework of the initiative theme of the Department of Psychology "Activation of Psychological Resources of the Personality in Different Conditions of Socialization" (State registration number 0122U200881, registration date 09-20-2022, valid until 10.2025) of the Grigoriy Skovoroda University in Pereyaslav. The research topic "Psychological Features of the Formation of Health-Saving Competence in Driving School Cadets" was approved by the Academic Council of the Grigoriy Skovoroda University in Pereyaslav (protocol No. 9 dated 05/06/2022). The relevance of the research is due to the intensive development of the transport industry and the constant increase in the load on drivers. The importance of preserving their health is becoming critical. The driver's activity requires developed health-preserving competence, as it is characterized by a high level of responsibility, significant emotional and psychological stress and the influence of adverse production factors (noise, vibration, monotony, stress). Health-preserving competence of future drivers is a key component of their professional training. It not only guarantees the preservation of their own health (physical, mental and social), but also directly affects road safety in general. Drivers who have self-regulation skills, stress resistance and adhere to a healthy lifestyle demonstrate more stable performance and minimize the risk of errors on the road. The analysis of scientific sources on the problem under study showed the absence of holistic studies that reveal the psychological features of the formation of health-preserving competence of driving school cadets, taking into account their individual psychological characteristics and age and gender differences, which significantly affect the adherence of drivers to health-preserving behavior. In addition, the creation of a structural-functional model of the purposeful formation of health-preserving competence in driving school cadets, which would take into account psychological factors, features and conditions of such formation, would contribute to the formation of the psychological readiness of driving school cadets for the future activity of a driver, was not the subject of a special study.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Чернишов, В. (2020). Гендерні та вікові особливості вивчення правил дорожнього руху. Теоретичні і прикладні проблеми психології, 3(53), 151–163.
- 2. Чернишов В. О. (2020). Психологічний супровід вивчення правил дорожнього руху та підготовки майбутніх водіїв з урахуванням індивідуальних особливостей. Габітус, 20, 171–175
- 3. Чернишов В.О. (2021). Формування емоційної стійкості кандидатів у водії при вивченні Правил дорожнього руху. Психологія та соціальна робота, 1 (53), 197– 209

- 4. Chernyshov, V.(2020). Psychological and cognitive characteristics of candidates for drivers: age and gender aspect. Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, VIII (95), Issue: 239, 71–74
- 5. Chernyshov, V. (2022). Aspects of life and health care competence: theoretical and methodological components. Global Prosperity, 2(2), 3–10
- 6. Чернишов, В. О. (2020). Значимість використання психологічного знання в процесі вивчення Правил дорожнього руху»: зб. матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції «Соціалізація і ресоціалізація особистості в умовах сучасного суспільства (SRPCMS)» (Київ, 12–13 листопада 2020 р.) (с. 124– 125); за ред. О.В. Власової, Н.М. Дембицької, Я.Г. Запеки. Київ: В-во «КОМПРИНТ».
- 7. Чернишов В.О., Герасіна, С.В. (2021). Індивідуальні психологічні особливості курсантів автошкіл: віковий та статевий аспект [Електронний ресурс]. Перспективи розвитку сучасної психології, 9, 221–227.
- 8. Чернишов, В. О. Нормативно-правовий вплив на свідомість водія при керування транспортними засобами. Сучасні погляди на актуальні питання правових наук: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 23 лютого 2018 р.) / [відп. ред. С. В. Губарев, І. С. Тімуш]; Ун-т сучас. знань [та ін.]. Київ: Кандиба Т. П.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0122U200881

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Руденко Оксана Володимирівна

2. Oksana V. Rudenko

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7717-1663

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ігнатович Олена Михайлівна

2. Olena M. Ihnatovuch

Кваліфікація: д. психол. н., старший науковий співробітник, 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0588-0620

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 21593122

Місцезнаходження: вул. Максима Берлінського, Київ, 04060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лукіяничук Алла Миколаївна

2. Alla M. Lukianchuk

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1597-5367

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: комунальний заклад "Білоцерківський гуманітарно-педагогічний коледж" Головне управління освіти і науки Київської обласної державної адміністрації.

Код за ЄДРПОУ: 37381693

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління: Департамент освіти і науки Київської обласної державної адміністрації

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Николаев Леонід Олегович

2. Leonid O. Nikolaiev

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6506-4871

Додаткова інформація: Web of Science Researcher ID: JPK-3277-2023;

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=wmaD6IMAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Доцевич Тамілія Іванівна

2. Tamiliia I. Dotsevych

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6424-7801

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Харченко Наталія Валентинівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Харченко Наталія Валентинівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Сіропол Володимир Олександрович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна